

Ontwikkelgesprek bachelor docent muziek PCC

Op 15 mei 2024 vond naar aanleiding van de visitatie het ontwikkelgesprek plaats.

Vertegenwoordigers van de opleiding gingen in gesprek met de voorzitter van de visitatiecommissie.

Voorafgaande het gesprek hebben we twee gespreksonderwerpen benoemd:

- 1) het omgaan met kennisbasis bij passende leerroutes, en
- 2) het realiseren van een meer diverse instroom en de relatie daarbij met de bachelor muziek.

Onderliggend hadden we de overkoepelende vraag: Hoe realiseren we de paradigmashift van vak- en docentgericht onderwijs naar een leeropbrengst en studentgerichte leergemeenschap?

Reflectie

Wie is er aan het werk? Deze vraag wordt gesteld n.a.v. ons dilemma over zelfsturing door de student. We realiseren ons dat we nog vaak het werk voor de student doen, bijvoorbeeld door allerlei inhoudelijke eisen te stellen aan een stage. Dit is historisch zo gegroeid; een student moet van ons bepaalde dingen doen. Daardoor vinden we het lastig om een student zelf keuzes te laten maken, bijvoorbeeld wat betreft het focussen op een bepaald domein waarin de student werkzaam wil zijn. De leeruitkomsten bieden hiervoor ruimte, maar wij hebben de neiging om deze ruimte zelf in te vullen. We krijgen het advies om als opleiding te focussen op het 'leren leren'. Je hoeft niet alles wat eventueel handig is mee te geven. Het is onze taak om studenten vaardig te maken in het leren, niet om hun kennisbox te vullen.

We zien dezelfde uitdaging bij het onderwijs binnen artistiek profiel. Geven we de ruimte aan de eigen fascinatie van de student? Bij de toelating zie je dat studenten met een duidelijke wens binnenkomen. Moeten we dat centraal stellen of moeten we ze ook uitdagen om andere dingen te doen ('uit de comfort zone treden')? We krijgen terug dat het een het andere niet uitsluit. Denkend vanuit LO's en eigen ambities ontstaat er een traject en een proces. Studietoelaten gaan het gesprek aan over het zich onthullende profiel van de studenten, en helpen hen daar inzicht in te krijgen en de consequenties van keuzes in te laten zien. We hebben verschillende petten (docent, coach, slb-er, assessor), die we al naar gelang de situatie allemaal mogen dragen.

Het concept van leven lang ontwikkelen (LLO), waarbij regie van de lerende over het leerproces essentieel is, komt landelijk maar moeizaam van de grond, geeft onze gesprekspartner aan. Geld is een belemmerende factor, en wij (het onderwijs in het algemeen) zijn veelal zelf niet opgeleid op de manier die we nu voor ogen hebben. Hij ziet ook dat er zoveel expertise bij conservatoria zit waardoor men 'van nature' heel veeleisend is ('het is nooit goed genoeg'). Moeten we meer loslaten? Ja, is het advies, met de 'waarschuwing' dat je vervolgens van studenten terug gaat krijgen dat het allemaal onduidelijk is.

Voor de gemiddelde bachelor student betekent zelfsturing dat je als opleiding het leerproces in het begin intensief begeleidt waarna je het steeds meer kunt loslaten. We concluderen dat het gaat om een andere invalshoek dan voorheen; leren van ervaringen en daarin persoonsgericht begeleiden. Ook taalgebruik komt ter sprake. Onze gesprekspartners wijst op 'oud vocabulaire'. 'Wat moet je leren' en 'iets afleren' zijn uitspraken die niet passen bij het onderwijsconcept dat we aan het implementeren zijn.

Hierbij wordt benadrukt dat zelfsturing door de lerende en werken vanuit leeruitkomsten niet betekent dat alles goed is. Studenten kunnen wel degelijk bevroegd worden, bijvoorbeeld over de mate waarin ze streng zijn op zichzelf, hoe ze dat meten en waarderen. Onze gesprekspartner geeft een voorbeeld uit de praktijk. In plaats van studenten voor te schrijven wat ze moeten kennen/weten

kun je vragen om een eigen kennis/begrippenbox in hun portfolio op te nemen. Zo ontwikkelen ze een eigen kennisbasis. Als coach kun je bevragen hoe dit zich verhoudt tot de leeruitkomsten (waar de kennisbasis bij moet passen). We concluderen dat we onze leeruitkomsten meer moeten specificeren om als criteria bij een dergelijk gesprek te kunnen gebruiken. Onze gesprekspartner geeft aan dat je ook kunt denken aan het formuleren van een aantal basisvragen (gericht op de leeruitkomsten) die je aan een student kunt stellen om het niveau van diens kennisbasis te bespreken.

We horen dat andere conservatoria ongeveer op hetzelfde pad zitten als wij. De opleiding docent muziek Amsterdam kiest meer voor een individuele aanpak met meer accent op artistieke ontwikkeling. Maastricht ligt bijvoorbeeld dichterbij ons qua collectief denken. In Amsterdam zet men de (aanpak van) docentenopleiding centraal binnen het conservatorium. We verkennen de gedachte hoe zoiets er bij het PCC uit kan zien, vanuit het idee dat 'leren leren' aan de basis ligt van bewust keuzes maken en het ontwikkelen van de eigen (artistieke) persoonlijkheid. Wat als alle studenten binnenkomen in het curriculum van docent muziek en zich van daaruit op een eigen manier profileren?

Onze gesprekspartner geeft aan dat ook de andere kunstvakopleidingen in Nederland in een soortgelijke ontwikkeling zijn. Opleidingen vormgeving zijn gericht op het ontwerpen van processen in plaats van producten, zoals stoelen. *Educators* van nu zijn mensen die verandertrajecten begeleiden. Het hele perspectief op docentenopleidingen is in transitie. Muziek wordt daarbij gezien meer als middel gezien ('om de wereld te verbeteren') dan als doel op zich. Het conservatorium van de toekomst is gericht op het persoonlijke profiel van de lerende. Laat de student dit zelf bepalen. Daarbij, merkt onze gesprekspartner op, is succes (in de muziek en elders) tegenwoordig en/of in de toekomst iets heel anders dan vroeger. We concluderen dat we het centraal stellen van het traditionele podium als hoogste doel moeten loslaten. In het wekrveld is hier nog maar zeer beperkt behoefte aan, en er zijn vele andere manieren om muziek en educatie te delen waar we ruimte aan willen geven.

Conclusie

We krijgen mee dat we er bovengemiddeld in slagen om de student centraal te stellen, en dat we in de ontwikkeling van de opleiding ons eigen pad moeten blijven kiezen. Het advies is: Houd vast aan de visie en het concept achter jullie curriculum en durf daarin voorop te lopen.

We gaan door op de ingeslagen weg en voelen ons aangemoedigd door de uitkomst van de ontwikkelgesprek. We zien dat wat we doen aansluit bij de landelijke beweging richting persoonsgericht en interdisciplinair onderwijs. '*Educators* als ontwerpers van veranderprocessen' zien we als een inspirerend perspectief van waaruit we onze maatschappelijke opdracht in de regio kunnen uitvoeren. Wij willen ons profileren als een opleiding die voorop loopt in deze ontwikkelingen en een herkenbaar eigen gezicht heeft waarin (samen) leren leren en het ontwikkelen van artistieke eigenheid en veranderkracht centraal staan.